

SOSIALURIN

Nr. 72

15. SEPTEMBER 1965

38. ÁRG.

60 MILJÓNA GRUNNURIN

60 MILJÓNA GRUNNURIN ER NÚ RÆTTULIGA FARIN AT VIRKA, OG STÓRAR PENINGANÓGGDIR ERU LATNAR TIL YMJSK STOR OG LANDSGAGNLIG ENDAMÁL.

Tað var við háð og spott, at teir sum nú ráða fyrri borgum, tóku imóti boðunum frá P. M. Dam, at tað var eydnast honum undir samráðingum landsstýrisins vegna at fáa fulla tilsoð um pening — 60 milj. kr. — til serstakan føroyskan illogugrunn.

Daniseringsgull, blóðpeningur, ið vildi forkoma Føroyingini í Føroyum, tilik vóru rakstrarrópin og ókvæmisorðini frá andstöðuflokkunum.

Tað var ikki lukkuligt teir kundu finna uppá, tá tað galt um at avmynda henda mikla illogupening sum ein roynd heilt at taka føroyingar av fótum og forkoma hina føroysku tjóðina.

Tó — ikki var mætari enn so, at tá ið somu menn komu til ræð-

ið, bóðu teir danir so bønliga um at fáa henda pening — og fingi hann.

Til fjallaholið í Norðoyum eru latnar 8 milj. kr. úr hesum grunni, SEV hevur fingið 9,5 milj. kr., og Oyndarfjarðarvegurin er bjargaður við peningi úr sama grunni. SEV fekk peningin til 6,0 pst. rentu — altsó óðrari enn tilik lán kunnu fáast aðra staðni í dag. Grunnurin hevur stóruppgávur aftrat hesum.

Talan er um lán til Fuglafjarðar kommunu til neyðugar úbyggjar í sambandi við nýggju sildaverksmiðjuna.

Henda vóru so fyrstu úrslitini av daniseringsgullinum.

Hvat siga norðoyingar, hvat siga eysturoyingar, og hvat siga SEV-menn?

Dam sat sum logmaður; men ikki fyrr enn P. M. Dam legði frá sær for figgjarlógin at bólgna við risastigum.

FIGGJARLÓGIN

Boðað er frá nýggja figgjarlógaruppskotinum, sum nú er komið upp á umleið 56 milj. kr. ella bólgnað við 100 pst. síðan P. M. Dam fór frá sum logmaður, tá figgjarlógin var 28 milj. kr.

Hetta er ikki smávegis vøkstur eftir trimum árum og so er vert at minnst til, at ikki ein av teimum frábøðu výtókunum eru framdar enn.

Vit kunnu tí lættliga ætla um, hvat verður at henda, um hetta landsstýrið sleppur at halda áfram aftaná eitt komandi lótingsval.

Tibetur eru heilt litlar vónir um tað, og hetta er seinasta tingseta, teir hava høvi til at gera nakað stórvegis um seg á hesum oki.

Somu menn leikaðu sær og spæntu við gori og galli, hvørja ferð figgjarlógin bólgnað við nokrum miljónum, meðan P. M.

— OG DERMED PUNKTUM

Dimmalætting skrivur um royndir teirra ráðandi at forða byggingini av einari sildaverksmiðju í Klakksvík — fyrst og fremst landsstýrið, ið Kj. Mohr lovar at spreingja, um eitt tiliki virki kemur har norðuri. Blaðið endar grein sína soleiðis:

»Og mon ikke denne officielle Tinganesopfattelse snart vil få praktisk indstillede fremskridtsvenlige færingar til at nå til den erkendelse, at det punktum, vi først og fremmest trænger til, er det, der kan sættes for det nuværende landsstyrets levetid?«

SJÓVINNA

Japan liggur á odda

3 tæy seinastu árinu hevur Japan bygt júst tað tonsatal, ið heimsflotin er óttur hetta tíðarskeiði. Frá 1961 til 1964 er sjøsetta tonsatalið ókt frá 22,7 pst. til 40,6 pst.

Samlaða tonsatalið í heiminum vaks við 2,4 milj. tons um til í alt 10,36 milj. tons. Japanska tonsatalið, hvat víðvikir skipabygging, vaks frá 1,8 til 4,2 milj. tons t. v.s. júst sama talið 2,4 milj. tons av heimsskipabyggingini.

Óll onnur lond hava havt prosentvís afturgongd, hvat skipabygging víðvikir av Svøríki, ið kundi tekna seg fyrri eini óking frá 9,3 til 9,7 pst. Danska skipabygging hevði eina veruliga óking í skipabygging — frá 0,21 milj. tons til 0,25 milj. tons, men prosentliga var hetta ein afturgongd frá 2,7 til 2,4 av heimsskipabygging.

Tólini hjá nokrum øðrum londum, hvat skipabygging víðvikir eru: Bretland minkað frá 15 til 10,1 pst. og sjøsetta tonsatalið minka frá 1,2 milj. til 1 milj. tons. Vestur týskland prosentliga minkað frá 12,1 til 8,7 pst., tonsatalið frá 0,96

til 0,91 milj. tons. USA prosentliga minkað frá 4,3 til 2,7 pst., tonsatalið 0,34 til 0,28 milj. tons.

Bókun-bloo

SOVJET MISTI 20 MILJÓNIR

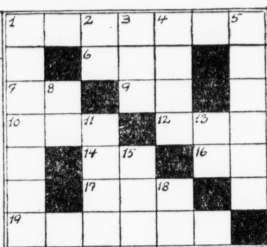
»Russiska militersoguliga tíðarritið« skrivur um seinasta heimsbardaga:

— Tað eru søgumenn, bæði vesturfrískir og franskir, sum royna at undirmeta avroksverk russaranna undir seinasta heimsbardaga. Vit undirmeta ikki bardagarnar á havinum, men avgerðin fall á landjorðini.

* Russar mistu 20 miljónir menn * iskju, harav 10 milj. heimafólk * Týskarnir mistu 13,6 milj., harav 9—10 milj. bara á eysturvíg-vøllum. A eysturvíg-vøllum høvdu týskarar upp * í 266 divíonir, á vesturvíg-vøllum 75 og Ítalíu 31. * Eysturfronturin var frá 3000

* upp í 6000 km langur, vesturvíg-vøllurin var 800 km og * fronturin í Ítalíu 300. * Frá USA og Bretlandi fingi * vit 9600 kanónir, sjálvir gjordu * vit 490.000 vápnahjálpin: 2 pst. * Vit fingi 11.500 tanks, sjálvir * gjordu vit 102.000, vápnahjálpin: 11 pst. Vit fingi * 18.700 flogfór, sjálvir gjordu * vit 136.800, vápnahjálpin: 12 * pst.

Krossorð

Yvir: 1) sessur 6) ársíði 7) fá tær 9) fyrr 10) roknað 12) neyðkall 14) roykur 16) dim 17) rópti 19) peningur. Niður: 1) skipanavn 2) liðugur 3) glað 4) góðgeiti 5) endi 8) drykkur 11) stilli 13) hol 15) im 18) tóni.

PRISTALIÐ

Hósadagin 1. oktober 1959, meðan P. M. Dam var logmaður, skrivaði »14. sept.« hesi orð:

»STØRÆKKING Í LIVIKOSTNAÐINUM

Voruprisirnir hækka nú í størum. Pristalið, sum 1. juli í ár var 362 stig, er 1. oktbr. hækkað upp í 371 stig — t.e. 9 stig bert 3 mánaðir. Hetta man vera størsta hækking í prisinum eftir so stuttari tíð hesi seinastu árini.

So komu tjóðveldismenn, sum hevði eitt hovudsvalgn, ið róptist: Støðgið prisvøkstrinum

Fyrstu hálvtíðju árinu var prisvøksturinn

33 stig men bara hetta seinasta fjórðingsárið vaks pristalið, sum á onguni sinni áður í Føroya søgu og fór upp við

15 stigum Vit hava ongatíð havt eina slíka fossandi dýrtið, sum júst hetta tíðarskeiðið tjóðveldisflokkurin hevur verið í landsstýrinum.

Brev til Sosialin

SÍÐMENNING

Eg veit meg oftari at hava lisið um siðmenning og siðdubbing í Tingakrossi og somuleiðis eisini í blóðunum hjá øðrum flokkum og monnum, ið fegin vilja verða róptir sjálvstýrismenn, siðaðir og mentaðir.

Tað ber altíð til at snáva á leiðini, eisini á hesum okjum, ið eg hev nevndi; men eitt mark er fyrri, hvussu langt hetta er umberligt.

Oldargamali sjóndur hevur verið, at lótingið ikki varð sett uttan so, at tingið var mannað, t.v.s. at meiraltutin av tingmonnum var til stóðar.

Nú er tað hent, at Sámali Petersen vegna allar sjálvstýrisflokkarar hevur sett tingið móti hesum siði — einum siði, ið ivaðeyst Sámali Petersen er fyrsti maður í Føroya søgu at broti og við vælsignisli frá øllum teimum, ið ynda at fjala seg undir »sjálvstýrisheitinum«.

Er hetta mentan? Er hetta siðmenning? Er hetta tjóðskaparligt? ELLA ER HETTA HÓÐASKOGVAMENTAN?

Veitst tú

AT einasta lóg í Onglandi, sum ongatíð er brotin, er ein lóg, sum Henrikur IV. kongur, lat seta í gildi, i henni stendur m.a.: »tað er

Skipafelagið Føroyar

greiðir allan fluttning

á sjógv
á landi
í luftini

Bíleggið ferðaseðlar

Pf. Skipafelagið Føroyar

Tlf. 1225

bannað tegnum kongsins at gera gull burtur úr øðrum metallum.

AT Cola-ættin í Peru hava brúkt hattar av sama slag í 421 ár. Teir eru gjordir í sama sniði sum hjálmurin hjá Francisco Pizarro, sum í síni tíð hersetti landið.

AT fyrstu ferð, ein hoyrir um, at samdøgríð verður bytt í 24 tímar er ár 293 f. Kr. tá varð eitt sólur, bytt í tímar, sett upp frammanfyri Quirinus-templið í Rom.

AT harraskjurt skotanna — kilt — er ikki av skotskum uppruna, men kom til Skotlands við ein um fronskum skreddara í 1745.

AT undir seinasta heimsbardaga høvdu amerikansku herliðini nógv stórri tap aftanfyrri frontinn enn á sjálvum frontinum, ávikavist 355.000 og 261.000 faltar.

AT í Amerika finnst ikki færri enn 700 slog av slangum; men bara tiggjundaparturin av hesum eru vandamiklar.

SKÚLIN

EIGER AT VERA TORFØRT
AT GERAST LÆRARI

120 fingur pláss

270 av teimum, sum kláraðu upptøkuroyndirnar — m.a. eisini føroyingar — til danskar lærarskúlar, vórðu sendir til hús vegna plásstrot.

Nú er kortini tað hent, at 120 av hesum hava fingið pláss og kunnu fara undir lesturin.

Um hetta evni skrivur »Danske seminarblad«.

»Skal tað ikki vera, eigur tað ikki at vera torført at gerast lærari? — Tosað verður um burturspillu! Okkum kunnugt fer fram stór burturspillu við universitetini, tá ein hugsar um hitt stóra prosentalið, ið hóast

alt sleppur á lærarskúlarnar. Tað skal fara fram og fer fram

eitt úrval, lutvís av tí um summið ikki klára royndirnar og av tí, at nokur klára royndirnar og av tí, at nokur klára tær við ógvuliga lágun karakteri, men ikki uppfylla treytirnar »vera hildin búgvin til lærarastarvið«.

Spurningurin er, hvussu nógv av teimum, ið greiddu royndina, men ikki vórðu upptikin, ið uppfylla bæði tær settu krøvini. Kennir nakkari hetta? Ein torir óræðliga siga, at tey flestu av teimum farnu hoyra til flokkinn: ikki búgvin ella minni búgvin í mun til tey, ið sloppu inn; tey kláraðu seg ikki, tá ið valt var.

BARNAMATUR

HVAT GER HANN?

Á hurðini hjá manninum stóð at lesa hetta navnði:

VIRILD S. U. HANSEN

Bara tú flytir um uppá bókstavarar, fært tú at vita, hvat starv hansara er.

Yvir og niður:
1. til matgerð
2. skreiðar
3. saltvatn
4. trappur

SKULA TIT BRÚKA BIL

persónkoyring ella skúla-koyring, so snarið tlf. 3456

Alexander Dalfoss

— Sjálvstýrismenn friggja tit fólkaflakksmenn. »Tingakrossur« skal skifta navn og eita »Ekspressane«.

Málarin kysti modellina, hann hevði havt.

Gentan: Eg veddi uppá, at tygum kyssa allar modellirnar. Málarin: Nei, langt frá. Gentan: Hvussu nógvur modellir hava tygum havt? Málarin: Ein leyk, ein tarv, eina slupp og so tygum.

So var tað sjómaðurin, ið hevði eina gentu í hvørjari havn og eina skútu við hús.